

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset” Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. Ezen kedvezmény csak is az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VII. ker., Kertész-utca 35. szám.
Ide intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:
Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

REGÉNY.
(3. folytatás.)

RÉGI ÉS ÚJ BŰNÖK.

Írta: TÖLGYESSY MIHÁLY.

III. SZOMORU FORDULAT.

G

áspár sietett felhasználni az alkalmat, hogy elfuthasson. A lábnyomok felfedezése óta rémitően kényelmetlen helyzetben érezte magát.

— Az ördögbe is azokkal a lábnyomokkal! — mormogta magában dühösen. A gaz család nem jól törülte meg a lábát. Miért is nem gondoltam erre? Most ne hagyj el, édes eszem!

Ahogy kiért a folyosóra, a többiek mindjárt körülfogták. Gáspár tudatta a gróf rendeletét, hogy egy ember azonnal üljön lóra és vágtsasson be a rendőrséghez.

— Miért a rendőrséghez? — kérdék a többiek elhülve.

— Az a gyanu merült fel, hogy valaki a kegyelmes ur dolgozószobájában járt.

— Szent Isten! — csapták össze kezeiket a

szolgák. — Tán csak nem lett meggyilkolva a gróf ur?

— Én nem hiszem! — vont a vállát Gáspár. Hiszen lehetetlen, hogy valaki észrevétlenül ki- és bejuthatott volna.

A szolgák rettenetesen fel voltak izgatva s élénken tárgyalták az esetet. — Gáspár nem ment vissza a szobába. A büntudat nem engedte, hogy urának szemé elé lépjen. Addig is, míg a rendőrség megérkezik, valami dolgot keresett magának, hogy belső felindulását leplezze s minden eshetőségre előkészítse magát.

Már most igazán egész eszére, találékonyságára és lélekjelenlétére lesz szükség!

— Hej, csak vissza ne tértünk volna a belső szobába! — mormogta maga elé bősziúten. Érez-

LUJZA, DÁN KIRÁLYNÉ †.

tem, hogy baj lesz belőle! A szalonszoba szőnyegén semmi sem látszik! De én kivágom magam, ha addig élek is.

Két biztos kíséretében megérkezett a rendőrkapitány. A rémes eset futó tűz gyanánt terjedt el a faluban s az egész környéken. Az emberek megdöbbenve beszéltek róla és a részleteket nem ismerve, szinte hihetetlennek tartották. A kíváncsiak máris a kastély elé csoportosultak, melynek bejáratait azonban gondosan elzárták.

A rendőrkapitány legelső sorban mély részvétét fejezte ki a fiatal gróf előtt és fájdalmas pillantást vetett a halottra, ki még mindig az eredeti módon feküdt a zsölyében. A szobában is szétnézett.

— Erőszaknak nyomai sehol sem látszanak! — mondá. — Mindennek daczára azt hiszi, gróf ur, hogy tisztelt édes atyja gyilkosságnak esett áldozatul? Mire alapítja a gyanuját?

— Kérem, kapitány ur, sziveskedjék átfáradni velem a belső szobába!

A kapitány követte őt.

— Erre alapítom gyanumat! — szolt a gróf, ama bizonyos lábnyomokra mutatva.

A kapitány szemügyre vette a lábnyomokat.

— Nem atyjától erednek-e? — kérdé. — Egyébiránt ezt mindjárt megtudhatjuk!

Az öreg gróf lábán könnyű nyári topán volt sárga bőrből. Még egészen új volt, nyilván tegnap volt először a lábán és sárnak vagy piszoknak nyoma sem látszott rajta.

— Már most nyilvánvaló, hogy idegen ember járt itt! — mondá a kapitány. — Az illető bizonyára rabolt is! Szokott-e a gróf ur nagyobb pénzösszeget itthon tartani?

— Tudtommal nem! — felelt László.

A rendőrkapitány összekötő kapesokat látszott keresni a kusza szövevényben. Ezalatt a vele volt rendőrbiztosok is szemlét tartottak a szobában. Egyikük véletlenül a függöny mögé nézett s egyszerre felkiáltott:

— Itt is lábnyomok látszanak!

A kapitány rögtön oda futott. Csakugyan úgy volt, a mint a rendőrbiztos mondá! Sáros lábnyomok voltak itt is. Már most bizonyosnak látszott, hogy a tettes itt leleskedett egy darabig. De miképp jutott a kastélyba? Bizonyára a kerten át, mert csakis ott tapadhatott lábaira a nedves kerti föld.

De miképp jutott a gróf lakosztályába észrevétlenül és egyáltalán miképp tudta, melyik a gróf lakosztálya? Mindezek a kérdések nyomultak előtérbe, melyeknek behatása alatt a rendőrkapitány ily szókkal fordult Lászlóhoz:

— Gróf ur, meggyőződésem az, hogy csakis a házi viszonyokkal ismerős egyén követhette el a rémes tettet. Sőt nem lehetetlen az sem, hogy van valaki a háznál, a ki bebecsátotta, illetőleg elrejtette.

— Gróf ur, meggyőződésem az, hogy csakis a házi viszonyokkal ismerős egyén követhette el a rémes tettet. Sőt nem lehetetlen az sem, hogy van valaki a háznál, a ki bebecsátotta, illetőleg elrejtette.

László gróf megütközve nézett rá.

— Alig hihető! — mondá. — Szolgáink régiak és megbízhatók! Ily borzasztó tettet egyikükről sem mernék feltételezni.

Ádámhoz fordulva hozzátette:

— Ön bizonyára nála volt egész addig, míg lefeküdni készült.

— Oh nem, gróf ur! — válaszolt Gelencsik. Tegnap véletlenül előbb küldött el a kegyelmes ur.

— Mi volt ennek oka?

— Nem tudom. Magam is csodálkoztam. A kegyelmes ur igen jó kedélyhangulatban jött haza s s idő előtt bocsájtott el azzal, hogy pihentessem öreg tagjaimat holnapig. Gáspár azonban többet mondhat, mert ő volt utóljára a kegyelmes urnál.

— Gáspár? — kérdé László meglepetve. — Mit kerestél te atyámnál?

— Jelenteni akartam valamit! — válaszolt a megszólított egész nyugodtan, miután már megállapította magában a védelmi rendszert.

— Mit akartál jelenteni? — kérdé László gyanakodva.

— Azt, hogy hogyan lopnak a gazdatiszt urak! Ez gyanus felelet volt s a rendőrkapitány rögtön rátámadt:

— Éppen tegnap este kellett ezt jelenteni? Ugy látom, te vagy a bűnös! A ruhád is véres!

Gáspár ijedten nézte a ruháját. László gróf is hozzá ugrott s villámló szemekkel kereste ruháján a vérnyomokat, de nem találta. Tulajdonképp nem is léteztek s a rendőrkapitány csak fogásul használta ezt, hogy lássa szavainak hatását. Tapasztalásból tudta, hogy ily váratlan támadás kihozza jól betanult szerepükből a gonosztevőket.

— Lám, megfogtalak! — mondá a kapitány diadalmasan. — Czinkos vagy! Már az is bizonyítja ezt, hogy ily semmis ürügy alatt jelentkeztél a gróf urnál este!

Erre Gáspár büszkén hátraszegte fejét s így szolt:

— Tagadom, hogy bűnös volnék — és ha éppen tudni akarják, hát kimondom, hogy Klára grófkisasszony találkait akartam bejelenteni a gróf urnak...

E szavak kinos hatást keltettek, maga a rendőrkapitány is zavarodottan nézett Lászlóra, kit e kijelentés a legkínosabb helyzetbe juttatott.

— Ez nem tartozik ide! — mondá szemöldökét bosszusan összeránczolva.

— Nem is árultam volna el, ha engem bűnrészességgel nem vádolnak! — szolt egész méltatlankodással Gáspár.

— Elég, elég! — intett kezével László.

— De én nem hagyom! — folytatá Gáspár neki hevülve. — Már most kimondom az igazságot az egész világ előtt, ha mindjárt kenyeremet veszttem is, de becsületesem nem engedem! A gyilkost bizonyára másnak a személyében kell keresni.

— Kit akarsz gyanuba keverni, nyomorult? — üvölté László gróf indulatosan.

— Senkit, csak a magam becsületét védem! Már magam is resteltem, hogy a grófkisasszony légyottokra járogat, ez okból jelentkeztem a kegyelmes urnál, ki mindjárt hívatta is Klára kisasszonyt. Heves jelenet volt közöttük, a kegyelmes ur kiabált és fenyegetőzött, a kisasszony sirt és a legnagyobb kétségbeesésben távozott. Később utána küldött a gróf ur, hogy nézzem, nem-e csinál magának valamit a kisasszony? A szobában egy levelet találtam, melyet át is adtam a kegyelmes urnak! Éktelen haragra lobbant annak elolvasása után a gróf ur. Eleinte utána akart menni ő is, de aztán egyebet gondolt. „Ha elment, hát legyen úgy! Többé nem leányom!” E szókat mormogta maga elé, aztán intett nekem, hogy mehetek.

— Hát a másik levelet kitől kapta atyám? — kérde László.

— Arról nincs tudomásom! — válaszolt Gáspár szárazan. — A levelet nem is láttam. Nyilván később hozták neki, talán ugyanaz, a ki a gyilkosságot elkövette.

Az eset most egészen össze volt kuszálva. Most még kevésbé lehetett kiokosodni belőle, mint előbb. László egészen kétségbe volt esve. Kezével keserűen intett a szolgálknak, hogy távozzanak. Aztán forró halántékához szorította kezeit.

— Én istenem! — sóhajtott fel fájdalmasan. — Kinek véthetett atyám, hogy ily halállal kellett meghalnia!

A rendőrkapitány ezalatt a meggyilkolt helyzetét összeköttetésbe akarta hozni a lábnymokkal, úgy okoskodván, hogy a tettes az íróasztalnál lepte meg az öreg urat, ott beléje dőfte a tört, aztán a szalonba vitte őt és a szölyébe ültette, hogy ez által az öngyilkosság látszatát adja a dolognak.

E föltevés tarthatatlanságáról azonban csakhamar meggyőződött. Az íróasztal körül vérnek nyoma sem látszott, már pedig ez kikerülhetetlen lett volna, ha az öreg urat meggyilkolása után ültették volna a szölyébe. Utközben bizonyára vér csepegett volna a sima parkettre s a szőnyegre. De vérfoltok nyomára legszorgosabb kutatás mellett sem találhattak.

— Ha ezek a lábnymok nem volnának — mondá a rendőrkapitány, — csakugyan azt kellene hinnem, hogy a gróf ur önkezevel vetett véget életének. Mondhatom, ily rejtélyes ügy még nem fordult meg a kezemen.

— Szegény atyám! — kiáltott fel László s ismét térdre dobta magát a halott előtt.

A rendőrkapitány hagyta, hogy kisírja magát.

— Talán úgy is van, a hogy ön mondja! — szólt a kapitányhoz László zokogva. — Ezek a levelek nagyon elkészerítették őt.

— Szabad ismernem a levelek tartalmát, gróf ur?

— Az egyikét megmondhatom. Nővérem abban tudtára adja atyámnak, hogy elhagyja a házat, mert nem remélheti, hogy helyeselni fogják választását. Atyámnak Klára volt legkedvesebb gyermeke! Mindig azt mondta, hogy hercegnét csinál

belőle. El tudom képzelni, mennyire hathatott reá az, hogy Klára is nem kékvérbelit választott. Mikor aztán ezt a másik levelet is kézhez kapta, elkéseredése tetőpontjára hágott.

Folytatása következik.

Dies irae dies illa.

*Tudjuk, hogy hol őrzik a szentelt porokat,
Tudjuk, hogy hova szállt halhatatlan lelke,
Ismertük szívének minden dobbanását,
Mely Őt emléküinkben idollá emelte.
De azt nem is sejtjük, mi bűnünk lehetett,
Hogy az Isten minket ily fájón büntetett.*

*Mert bár sokszor távol, sohasem feledte
A hazát, s a Hozzá mindig hű nemzetet,
Mely királynéi közt, egyet sem kivéve,
Jobban s igazabban senkit sem szeretett.
Százegren álltak vón' a törnek elébe,
Melyet egy szörnyeteg dőft a szívébe.*

*A Gondviselésnek elménken túljáró
Rendelkezéseit hasztalan kutatjuk,
A szíviinket vérző s gyógyíthatlan sebet
Akár rejtve tartjuk, akár felmutatjuk:
Ő most már közöttünk csak lélekben lehet,
Vigasztalón hogyha az égben is szeret.*

*Imádkozunk érte, de ha nem is tennők,
Az ártatlanoknak üdvét az ég védi.
Imádkozunk a mi szeretett Atyánkért,
A kinek a szívet sok fájdalom tépi,
A kinek megnyugvást csak hite adhatott,
Ne okozunk neki most még több bánatot.*

*Nyújtson némi vigaszt szenvedő lelkének,
Hogy gyásza az egész ország s nemzet gyásza,
S az Ő imájával együtt száll az égbe,
Jó Anyjokat vesztelt népei fohásza,
Hogy a mit hasztalan keresett életében:
Békés nyugodalmat találjon az égben!*

Lauka Gusztáv.

CZIGÁNYVÉR.

— Elbeszélés. —

Irta: Gaudy Alice bárónő.

Szép asszony volt Marossy Ilona grófnő, ama sajtáságos szépségü, mely oly bájos, bódítóvá teszi a magyar nőket, kiknek véreben a tokaji bor heve pezseg. De magyar volt-e?

Honnan származott, azt senkisémet tudta. Ő maga sem. Mióta emlékezni tudott, sátoroszigányokkal kóborolt az országban és a többi gyermekkel zsigánykereket hányt az ország-uton haladó uri fogatok mellett, sok, sok éven át, a mint ő mondani szokta. De egyszer otthagytta a zsigányokat s többé nem is tért vissza hozzájuk. Debreczenben volt.

Változás után vágyott. A szilaj harsona, zene, mely a Killőnyiczirkuszról hangzott, ellenállhatlan

varázsszal hívogatta, csalogatta, s mint egy kis czicza settenkedett a magas deszkakerítés körül, hol felkapaszkodva, hol valami hasadékot keresve, melyen benézhetne, s ime végre egy ajtóra akadt, mely nem volt becsukva, csak behajtva, beosont és az istállóba jutott.

— Mit akarsz itt, te poronty? — förmedt rá egy lovasz s hosszú ostorával végig suhintott mezeten lábain.

Az ugyan fájt, de a kis leány meg se mocszant s daczosan felelt:

— Hát lovagolni akarok! Én is művésznő leszek!

— Te? — röhögött a lovasz.

De aztán jobban megnézte s feltűnt neki hajlékony, formás alakja, ékes piczi keze és lába, fekete, szikrázó szemének bátor tekintete s egyszerűre fölkapta s a mellette álló paripa hátára emelte.

— Próbáld meg, kis boszorkány!

Ilona ujjongott örömeiben, de a büszke paripa rossz néven vette a tréfát, fölágaskodott s mindenkép le akarta rázni a határol, de Ilona térdei úgy odatapadtak sima bőréhez, mintha egybeolvadtak volna a kapálózó, ágaskodó paripa oldalával, míg kezei fekete sörényébe kapaszkodtak. A lovasz egy darabig szinte gyönyörködött a veszedelmes játékban, aztán fogta a kötőféket s végigléptette a lovat az istálló folyosóján.

— Itt maradhatsz, — mondta aztán nagy kegyesen, s izmos markának egy fogásával leemelte Ilonát s talpra állította. Jól ismerte az igazgatót s tudta, hogy Killőnyi el lesz ragadtatva a vakmerő, hajlékony testű kis teremtés által.

És az öreg lovasznak igaza volt, Ilona az igazgató kedvence lett. S mivel senki sem jött, a ki visszakövetelné, nyugodt lelkiismerettel megtartotta a kis leányt társulatánál. Személyesen tanította őt. Alig pár év múlva Ilona volt az első iskolalovarnője. De az nem elégitette ki a vágyait.

A magas iskolalovaglás nagyon kimért, komoly dolog. Ő pedig azt szerette, a mi szilaj, szabad, vakmerő. S egyre kérte Killőnyit, engedje azt meg neki. Csak egyetlen egyszer. Titokban már gyakran próbálta.

Az igazgató végre engedett kérésének.

Ilona most már igazi elemében volt. Aranycsillámos trikotban lovagolt nyereg nélkül. Mikor a ló legsebesebben vágatott, levetette magát hátáról és megint fölvetette magát mesés ügyességgel és biztossággal. Lábujjhegyen lebegett a lovon és aztán hirtelen hátravetette magát úgy, hogy feje majd a földet érintette, mintha élettelen volna. Nem létezik olyan vakmerő mutatvány, melytől visszarettent volna, mintha a veszélyről semmi fogalma se lenne. Czigányzene mellett úgy járta a csárdást, mintha a száguldó paripa háta báliterem talaja lenne. Ez tetszett neki.

De az mind-mind nem ért volna semmit, a viharos taps, a kalapok lengetése, a közönség zajos fel-felharsogó tetszésnyilatkozatai, s a virágok nélkül — a virágok...

A legszebbek, a sárga rózsák, mindig gróf Marossy páholyából jöttek. De csak akkor, ha „iskolát” lovagolt. A lovaszmesterek azt mondták: a fiatal gróf nem szenvedheti azt a „bolond ugrálást”.

Ilona minden este látta őt páholyában, mindig ugyanazon a helyen ülve. Lángoló fiatal szemei üdvözölték s keble hullámozott a sötét lovaglórúha alatt.

— A gróf szereti az előkelőséget, — beszélte az igazgató. És Ilona igyekezett, hogy előkelőn lovagoljon. Ő képes volt rá. A kecs, a kellem vele született s tökéletesen uralkodott gyönyörű, karsu termete felett. Ruganyosan mint a toll és mégis megrendíthetetlen biztossággal, engedett a finom alak a ló minden mozdulatának.

— Elegáns és előkelő, mint egy hercegnő! — dicsérte meg Marossy, ki az istállók előtti téren állt, a hol föl- és leszálltak a lovasok s oda tartotta tenyerét.

Ilona rátámasztotta piczi lábát és leszállás közben szemeik találkoztak, két villanyszikra összeesapott, lángot vetett. Ezután gyakrabban jött, majd minden este. És Ilona tudta, hogy nemcsak a kitűnő műlovárnő kedvéért jön, ki a szenvedélyes sportmannt elbájolta. A sárga rózsák még másról is szóltak, nemcsak esodálatról. Hát még a szemei... szemei...

Ejjel-nappal látta maga előtt azt a beszédes két szemet. És szíve hevesebben dobogott, ama pillantásra gondolva, mely az övével találkozott...

— Csak ne képzeld magadnak valami komoly dolgot, kis leány, — intette őt az igazgató. — A nagy urak, hiszen ismerem őket, csak istentelen játékot üznek. Hohó! micsoda tempó az, te kis boszorkány!

Boszusan suhintott lovagostorával.

— Tempó! tempó!

Ilona egy idő óta irtózott a próbáktól, lázas nyugtalanság fogta el és égető, epedő vágya: „bár csak este volna már!” megzavarta gondolatait.

De aztán, mikor a zene szólt, a lámpák fénye előzőnlötte a czirkuszt és az óriási tömeg feszült figyelemmel kísérte s minden szem bámulattal rajta pihent, akkor valóban remekelt. A közönség szinte örjöngött elragadtatásában: „Bravó! bravó! Hogy volt! Ujra, újra!”

De mit törődött ő a viharos tappsal! Szemének egy lángoló pillantása fölszállt a második páholyba, a bejárat mellett, gróf Marossy páholyába.

A gróf nem volt ott. Szeme káprázott. Az egész czirkusz minden csilláraival, tarka szemeivel és számtalan emberfejjel forogni kezdett körülötte. Elfelelte magát meghajtani, megköszönni a tapsvihart.

Az anhalti herceg sárosmezői birtokáról.
HAZAFELÉ A TEMPLOMBÓL.

Mintegy örülten vágatott a manégeből az előcsarnokba. Ott állt gróf Marossy, kezében gyönyörű nagy sárga rózsza csokorral.

Ilona örömsikoltással üdvözölte s a csokorba temette lángoló arcját.

Leemelte őt a lóról, de nem úgy, mint máskor, mert érezte gyöngéd alakja remegését. A gróf kiolvasta sugárzó szeméből birhatlan boldogságát...

Aztán kérdezte: akar-e felesége lenni?

Oh, már hogyan akarna! — —

Ilona olyan volt, mintha mámoros lenne, megittasult a boldogságtól, sirt, nevetett s forró, szilaj vérenek eddig csak lappangó heve utat tört magának túlaradó szerelmes gyöngédségében.

— De csak úgy lehet nőm, ha föltételeimet elfogadja; — mondta a gróf komolyan. — Többé nem szabad nyilvános helyen föllépnie, soha, soha többé!

Nem, de hogy is lépne föl többé, ha ő nem akarja, mit törődik majd a czirkuszi dicsőséggel ha az övé lehet, ha vele élhet, ha együtt lesznek mindig, mindig...

A gróf sajtáságos mosolylyal nézett rá.

— És aztán, Ilona, ígérd meg nekem, hogy otthon, a kastélyban se, sohasem veszed magadra a trikót, hogy vakmerő tánczot járj a ló hátán. Tudod, mennyire gyűlölöm én azt.

Ilona megesküdött mindenre a mi szent, hogy nem fogja tenni soha, de soha. Hiszen ő örömet föláldozná érte életét, lelkét, nemcsak kenyérkereseti hivatását és a tarka trikót! Hisz boldog volt, olyan nagyon, nagyon boldog!

Négy héttel később magával vitte őt ősi kastélyába a Duna partjára, nem messze Budapesttől.

Az esküvő nagy csendben ment végbe, egész családjával meghasonlott örült házassága végett, mint mondták, a gróf rokonai közül nem jött egy sem a nászünnepélyre.

De mit törődött velök a fiatal pár, hiszen boldog volt!

Gróf Marossy Gyula nagyszerű kelengyét rendelt meg a fővárosban, fiatal neje számára, mert hát ő nem hozott egyebet a házhoz, mint egy ócska ládát teli czirkuszi lim-lommal. Ettől nem akart elválni.

— Ez az én ifjuságom, mondta, és Gyula nem ellenkezett vele.

És mit nem tett volna az ő kedvéért! Szébbnél-szebb telivér paripákat vásárolt Ilona számára. Lovardát épített, mely nagyobb volt, mint a czirkuszbeli. Ott lovagolhatott kedve szerint és ha a szabadba kívánczolt, a végtelen síkságra, akkor különösen az ő szolgálatára rendelt lovászmester kísérte őt tiszteletteljes távolságban.

De ő csak akkor volt boldog, ha férje oldalán vágatott a téli nap halvány fényében messze-messze a ködbeburkolt távolba árkon-berken át, ő nem ismert akadályt...

(Folytatása következik.)

Apróságok a királyné életéből.

Most, hogy ő felsége jószive eltörölte a katonaság egyik kintzó eszközét, a „kurta vasat”, nem lesz érdektelen annak felemelése, hogy egy másik borzasztó büntetés, a vesszőfutas, a királyné könyörgésére szünt meg.

A vesszőfutásnál a bűnöst meztelen háttal szalasztották végig két sor katona közt, a mennyiszerre az ítélet szólt, a katonák pedig, míg az áldozat előttük haladt, vesszőzték. Természetes, hogy a gyöngébbek már az első sor után ájulva rogytak össze, mások kintartották, s csak a hátukról rongyokban lógó bőr bizonyította, hogy borzasztó kínokat állanak ki! Volt, a ki bele is halt!

Közvetlenül esküvője után volt egy ily jelenetnek tanuja felséges asszonyunk s iszonyodva kérte föl férjét, hogy nászajándékul törölje el a vesszőfutas borzasztó büntetését.

Ugy is történt.

*

Az 1866-iki háboru egy pár gyönyörű vonást örökített meg a királyné nemes jelleméből. Sorra járta a kórházi termeket, minden beteghez volt egy vigasztaló szava.

Egy cigányfiúnak sebesült karja már üszkösödni kezdett,

s le kellett volna vágni, hogy megmentse életét. A cigány azonban az operáczióról hallani sem akart.

Ekkor lépett be a terembe a királyné.

A cigány a sok biztatásra végre halkán odasugott valamit az orvosnak, mire az majd hogy hanyatt nem vágta magát.

Azt akarta a cigány, hogy isten neki, le hagyja vágni a karját, ha ő szent felsége addig mellette marad.

Az orvos ezt a kívánságot nem is merte tolmácsolni a királynénak, de Ferenczy Ida igen, s a jóságos felség odaült a cigány ágya mellé, míg elaltatták, aztán elment, de a műtét végeztével ismét visszajött, hogy a cigány első tekintetét rávethesse, s így nyerjen erőt a nagy fájdalom elviselésére.

*

Gödöllőn történt, hogy egyszer lovaglás közben meglátott egy papot, ki egy viskóból jött ki, hol egy súlyos betegnek adta fel az utolsó kenetet. A királyné rögtön bement, leült a beteg csősz ágya mellé és nyájasan beszélgetett a beteg családjával.

Az egyik fiucska annyira felbátorzkodott a jóságos néni szavaira, hogy melléje ült, ölébe hajtotta kis fejcskáját és álomba merült.

A királyné ekkor pénzt adott az asszonnak, hogy erős huslevest főzzön a betegnek, s megígérve, hogy ezután is gondoskodni fog róla, elvágatott.

Nemsokára orvost küldött a beteghez, kinek felesége kíváncsian fordult férje gyógyulása után az orvoshoz.

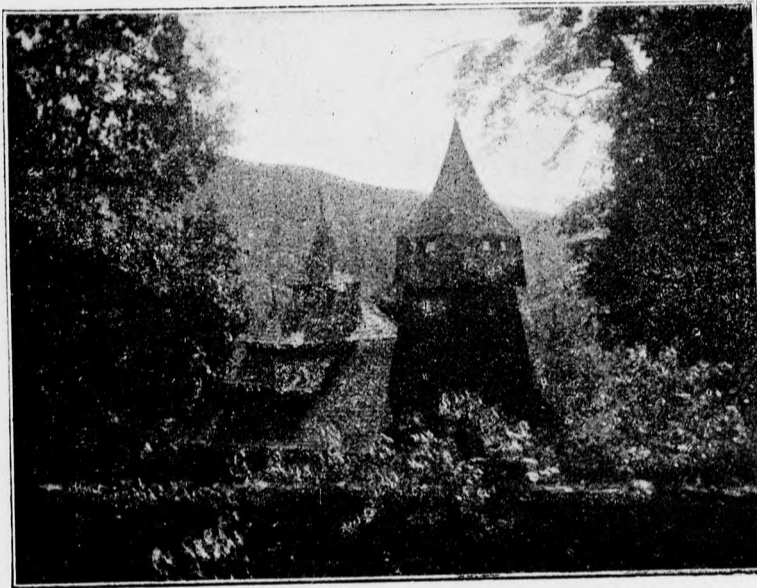
— Edes orvos ur, nem mondhatná meg, ki az a jó urinó, ki olyan sok jót gyakorolt velünk?

Majd hogy össze nem esett a jó asszony, mikor meghallotta, hogy az a királyné volt, könnyezve sóhajtott:

— Oh! a jóságos Isten áldja meg!

*

Az is szép világot vet jellemére, a mit Klapka tábornoknak mondott, kit az udvari személyzet csak egyszerűen Klapka urnak szólított.

Az anhalti herceg sárosmegyei birtokáról.

GÖRÖG SZERTARTÁSUK TEMPLOMA LUKÓ MELLETT.

A királyné a várkertben sétált, mikor a tábornokkal találkozott s bucsuzáskor könyes szemekkel nézett a nagy férfitúra.

— Rendkívül örülök tábornok ur, hogy annak a dicső korszaknak egyik legnagyobb élő alakjával megismerkedhettem!

*

Az 1866-ik év szomorú nevezetességű a Habsburgok történelmében, a királynénak menekülnie kellett Bécsből, s ő elhatározta, hogy gyermekeivel Magyarországon telepszik le.

Az udvar tagjai ijedtükben azt sem tudták, mit tegyenek. Hisz a magyarok még mindig — 1849 óta — elnyomva joguktól megfosztva voltak; ha fellázadnak, ha megtámadják a királynét, ki nyújt neki védelmet? Kérték, rimáncodtak neki, ne menjen a magyarok közé, bántódása lehet.

— Sokkal jobban ismerem a magyar lelkét — így felelt, — semhogya az képes volna a szerencsétlenül bosszút állni. Védtelen asszonyt, ártatlan gyermeket nem bánt a magyar!

Dehogya bántotta volna az a nép, a mely már akkor is imádta.

De meg is érdemelte.

*

Salzburgban, Gastein környékén történt, hogy egy magas hegycsucsról jövet egy öreg ural találkozott, ki német nyelven szólította a királynét.

— Bocsánat kisasszony messze van még a hegy csúcsa? és mit gondol feljuthat-e oda egy hetven esztendő ember?

A királyné mosolyogva felelt neki.

— Bizony egy kicsit messze van, de egy óra alatt még egy hetvenéves ember is feljuthat. Hát ön nem ismeri ezt a vidéket?

— Soh'sem jártam még erre, messze vidékről jövök.

— Ugy? Hová való?

— Hermannstadtból, — felelt rá a szász.

— Ugy, ön Nagyszebenből való? tehát magyar ember?

És magyar nyelven folytatta vele a társalgást, de az öreg bevallotta, hogy nem tud magyarul.

— Kár! — szólt a királyné s tovább ment.

Mikor egy fölfelé jövő társaságtól megtudta, hogy a királynéval beszélt, sajnálkozva sóhajtott:

Istenem, egyszer életemben beszélhettem volna a királynéval, s nem tudtam vele beszélni, mert nem tudok magyarul!

EZ MÁR FELESÉG.

— Irta: Tolnai Lajos. —

III. A koszorúk sulya alatt.

Ime, még tízóra se volt másnap, mikor egy rojtos, bakancsos, kucsmás, fekete attilás, nagy, buzogányos, köpczös, piros ember lépegetett föl s alá nagy büszkén a Hangyás István urék kapuja előtt, mintegy felhiva a járó-kelő közönség figyelmét a megtörtént szomorú esetre.

Hatalmas fekete keretben pompázott a halotti jelentés.

Mélyen megrendült szívvvel hozza tudomásra Kis- és Nagyhangyási Hangyás István országgyűlési képviselő stb. stb. feledhetlen nejének, a legjobb, legszelidebb asszonynak, Irbiczi, birbiczi Oláh Borbálának 60 éves korában, hosszas betegség után történt gyászos elhunytát. A legszeretőbb, leggyöngédebb hitves, anya, nagyanya, testvér, rokon — Igy, így.

Nincs pör többé reggel, nem is lesz, nincs szemrehányás délben, az örökre elmúlt, nincs mosás délután, nincs kazánban főzés, forró olajbamártás

este, éjfélkor, avagy hajnalban, ahogy s a mikor a képviselő hazabotorkált. Lehet járni ezentúl bárhova és bármikor bátran. Kaszinó, korema, bankett, pártvacsora reggelig, színészbál, operabál, álarczosbál, józsefvárosi mosóbál, kirándulás a művészek és nem-művé: zekkel, szép asszonyokkal — ezután már lehet.

— Teremtő isten! — sóhajtott fel Pista bácsi feleségének fekete fátyolos nagy arczképe előtt, — tehát csakugyan megszabadultam tőled, Biri? Isten veled! Megbocsátok. Be sokat kínoztál.

Biri, be sokat féltettél!

Biri, be sokat köszörülted rajtam a nyelvedet!

Biri, szegény Biri, ehó! a virágkiállítás megölt.

Soha nem hittem volna, hogy nem engem dugsz el előbb.

Hányszor elkaptad előlem, mikor a legjobban esett volna még, a poharamat — te, te, megüt a guta! Ehó! én még itt vagyok.

Hányszor elkergetted a leghelyrevalóbb szakácsnét csak azért, mert azt találtam neki mondani: édes fiam, maga Zsuzsi, igen esinos —

Hányszor ott zörgettettél az ajtón, ha egy kissé a társaság elfogott.

Biri, látsz-e?

Igen, Biri látta, csak nem szólt.

Csak gondolta, mert ezt a hegyes, szúró, fekete szeméből jól ki lehetett venni: háládatlan, majd ezután tudod meg, ki voltam. István, István, megfizetsz te mindezekért!

A halálozás híre gyorsan elterjedt.

Kezdték jődögelni a látogatók.

Feljött a szomszéd szatócsné, egy sovány, fél-szemű asszony.

— Az én uram is így szeretne engem látni. Tedd el csak, vén, koros ember, kiásnád még a tiz körmöddel is. Bolond minden asszony, a ki úgy törí magát. Egyék, igyék, mulasson, a mig mind a két szemét ki nem ütik.

Betekintett a színészné a Nagy Mihály-utczából a három kis leánykájával.

Megtapogatta az öregasszonynak kezét, lábát.

— Ilyen harisnyát kell egy országos képviselőné lábára huzni? Pfúj! Én az én Ferimet hogy temetem el!? Egy grófné nem tehetné különben. Pedig mit hagyott rám?! Áldjon meg az isten, Ferikém!

És sirva levitte az árvácskáit.

Bögve, orditva betört Kallósné egy csomó föl-hajszolt hölgygyel.

— Bi-i-ri né-ni, lelkem, Biri néni.

És elbeszélte, hogy mennyi minden jót tett ő ezzel a szegény teremtéssel: ő etette, ő fűrésztötte, ő öltöztette, ő ápolta, mint a tulajdon édesanyját.

A cselédek a háta mögött a közönségnek sut-togták: az egészből egy szó sem igaz.

Jöttek mások, híres képviselők, színészek, írók, zsunaliszták, s mindnyájának volt egy-egy szava az ablak függönye alatt buffogó férjhez:

— Bátyám!...

— Pajtás!...

— Öreg brúder!...

— Csak keményen...

— Hidegvér...

— Közös sorsunk! — sóhajta egy hirneves képviselő —

S mint a kik köteleességüket a legfényesebben megoldották: csörömpöléssel, vigyorogva, a hölgyeket szemüvegezve, cigarettát sodorva, hánya-veti tag-lejtésekkel, eltávoztak.

A fiak, leányok, vő, meny, rokonok el voltak ragadtatva a fényes közönség által. Igazán a szegény halott volt az, a kire legkevésbé gondoltak.

— Hol ebédelünk? — veté föl e kérdést egyik fiu, — szeretnék már egy pár jó falatot enni.

Ezzel hagyták ott a mamát.

— Kérem, hány koszorut méltóztat méltóságod rendelni? — kérde egy igen elegánsan öltözött, kopasz ur, aranykeretű szemüveggel.

Az országos képviselő ur, — kihez e kérdés intézve volt, — egy kissé mintha megütődött volna.

— Vagy talán rám tetszik bizni?

A fiak, leányok, vő, meny s legközelebbi rokonság, a lépcsőkről visszakiáltották:

— Papa, csak bizza rá, — de hát siessen.

— Igen, tehát rám tetszik bizni? Oh, mindenütt, a jobb házaknál, én rendelem. Ez így van Pesten bevezetve. Sokan nem is tudnak arról, hogy a nevükben koszoru tétetett a ravatalra, de miután a kontót nem nekik mutatjuk be, az illetők részéről még kifogásolás nem történt.

— Hát kérem, — bólogatott — —

— Ugyan, papa, jer már! — kiáltott egy éles, süvöltő női hang. — Ott van Kallós né, eligazít az mindent.

— Kallós né, — csucsorgatta kövér száját az urasszony, még csak nem is Kallós néni, — ezért megfizetsz, gögös szotyka.

És olyan gondolatok futottak végig agyában, a melyek jót még sohasem hirdettek. Lehet az embert megsérteni, de nem minden időben.

Kallós né nem birt magán uralkodni, otthagytta a hálottat, még csak rá se nézett. Vitte a tanácsadó gondolatait.

— Lennék én még nektek kedves Kallós néni, édes néni, hanem majd leszek más.

S mint egy furia, úgy törtetett haza a megbántott szív.

Pedig most lett volna mit nézni és rendezni.

Érkeztek a koszoruk és hozzá rohamosan, — szinte egyszerre: „A felejthetlen, legjobb hitves-társnak“, „A kimondhatlanul szeretett mamuskának“, „A drága mintaanyának“, „A szegények tündérének“, „A kerület védangyalának“ — és még ugyan-ebből a gyárból a legszebb firmák alatt, képviselők, jóbarátok, egyletek, a megye, a falu, és a ki ilyenkor csak tüntetni szokott — lélek, szív és komolyság nélkül.

Búsan, ünnepélyes hangulattal gyülekezett a halottas közönség.

A nép, a jó nép betört a ravatal mellé. Mit akart nézni? Mit? Hát semmit.

A jóbarátok az utca innenső és tulsó részét foglalták el — rang szerint.

Ah, szép! Szilágyi is itt van, Apponyi is itt van, ah, ah, — sugták-bugták édes megilletődéssel.

— Ezek az irók — magasan feltartott rendőri szabadjeggyel — és a közönség tisztelettel hátrált.

— Kü'dtetek koszorut? — kérde egy pápaszemes ur, mellette álló társát, halkán.

— Én nem küldhettem, nőm nincs itthon, — sugá még halkabban.

— Én meg megkéstem.

— Én a koszorukat, — szólt oda a beszélgetőkhöz egy ur, a pálcájával mutatva, — ki nem állhatom.

Ezt az urat sokan megnézték, és nevtették.

— A pap, a pap, az egyház — adták tovább a szót.

— Hogy, hát nem a püspök? — ez mégis, egy képviselő feleségénél...

— Ez, ez (és mintha interpellációt emlegettek volna az országházban e nagy sérelem miatt...)

A koporsó már ott künn volt az épület lombos kis udvarán.

A szomszéd kerítésekről, a felső folyosókról, a padlásablakokból ezéda eselédnép vihogott.

Jött a kis rezes káplán kucsmával és igen szomorú arczeval. Követte alázatos köszöntgetésekkel az egyházi, mintha kundsajtjait itt is ki akarná tüntetni és erősebb köteléssel fűzni magához.

Zúgás támadt a közönségben, főképp a képviselők közt, mikor meglátták a kis, hólyagosszemű embert, a ki kis szónok, ők pedig nagy szónokok, és a kis szónokot mélyen megvetik.

A káplán lassan, félve kezdte igénytelen beszédecskójét, majd mint a fölrepült madár, csattogott. „Oh, asszony, — emelte föl hirtelen hévtől sugárzó homlokát, — mily hiven, nemesen teljesítetted kötelességedet, s mégis, nem értettek meg tán egészen; de én értettelek; világos, tiszta szemeidben Istennek tisztelete ragyogott, mosolygó ajkaidon a szegények iránti mély részvét beszélt ékesszólóan, mint annak ajka, ki halottakat támasztott. Oh, asszony! Mily hamar megharagvottad haragodat; mily hamar összetetted áldó, a jóban fáradhatlan kezeidet; mily hamar lezártad azokat az ajkakát, melyek nem a rágalmazást, nem a divatos erényeket hirdették. Férfj, imhol az asszony! Ne szégyeld, ha könyeid koporsójára hullanak. Annyit egy jó, egy igaz, egy hű asszony, talán e mostani világban is, megérdemel...“

Az emberek összenéztek, a nagy szónokok bólogattak, és taps helyett suttozták:

— Ah, milyen szép — — jó asszony lehetett...

(Folytatása következik.)

GONDOLATOK.

Huszéves korban némely ember keresi az Istent; harminzéves korában isteníti a nőt; negyvenéves korában Mammónak emel oltárt; ötvenéves korában isteníti önmagát, önmagának tömjénez, önzővé lesz; hatvanéves korában megtalálja hitét s Istenét. De hányan vesznek el a hosszú uton eredmény nélkül?

*

Egy fertőző beteg száz egészségest beteggé tehet pusztá jelenlétével, de száz egészséges nem gyógyíthat meg ily módon egy beteget sem. Így van ez erkölcsileg is.

*

Az alma a közepén kezd el rothadni!

*

A ki mennyországot keres: nézzen egy lány szemébe; a ki a poklot kívánja látni, az is odatekintsen, — a lány szeme egyként nyujthat üdvöt is, kárhozatot is.

*

Az ég legbölcsebb rendelkezése, hogy mások gondolatát nem engedte látnunk. Nem volna kedvünk élni!

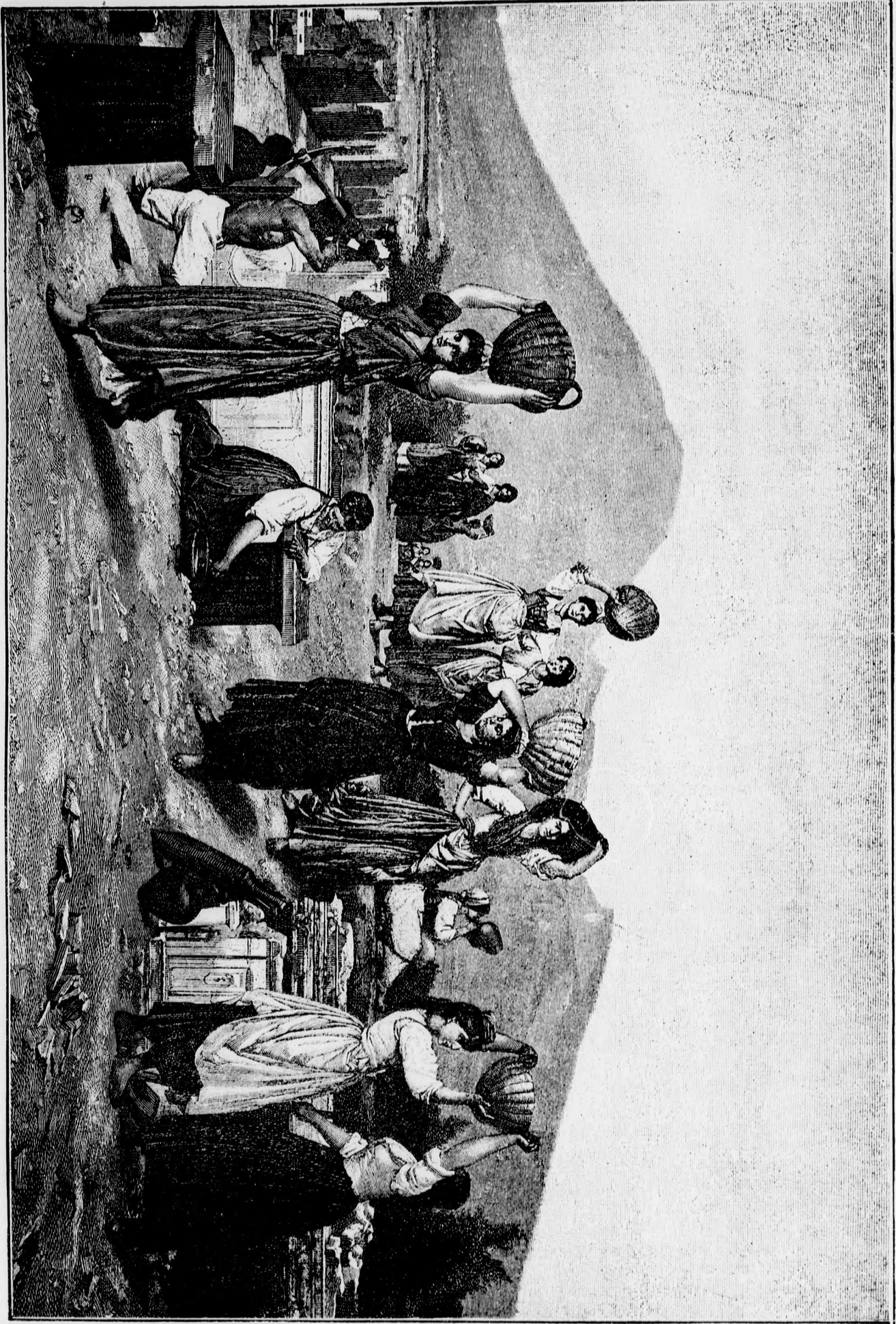
A.

Émléksorok.

Élted, miként a kikelet, legyen
Virággal, napsugárral oly tele;
Sohse bontson fölötté szárnyakat
A fájdalom hideg, őszi szele!

D.

Asatasok ASATASOK POMPEJIBEN. *Pompejiben*

—❖— TANULMÁNYFŐ. —❖—

*Ű könyvező asszony.**

*Az érzelem hű szived elragadta,
És elrebegted a panasz szavát,
S a mint szárnyalt lelkednek indulatja,
Mit elfojtottál, mind kitört a vád:
Köny csillogott, köny, barna, szép szemedben,
Oh, nem lehet e könyvet elfelednem.
Szivembe hullott, ottan egyre ég,
S még mélyebb szerelem ragad feléd.*

*Fölér e könyecsepp minden gyöngygyel, ékkel,
Oly szent előltem könyed, édesem!
Merengve nézlek, lángoló részvétellel,
Mily hön szeretlek, mostan érzem.
Oh, nyújtsd felém, nyújtsd, könyes, bájos arczod!
Megenyhül hő csókontól lelki harcuzod;
A napsugár borús szivedre tűz,
És minden árnyat, felleget elűz.*

*Ifjú szived be szomjas szerelenre,
S el vagy hagyatva, meg nem értenek!
Hiába bolygasz teremről-teremre,
Nem sirhatod el átkod senkinek.
Csak itt e szíven, mely oly tele búval,
A melyből egyre zendül, egyre, búdal;
Reád csak itt vár balzsam, enyhülés,
Eléd itt tárul a menekülés!*

*Árvák vagyunk, ah, árvák mind a ketten,
A sors akarja: egymásé legyünk!
Borúlj reám, szép asszony, önfeledten,
S e pillanatban tárva áll egünk.
Akárhogy fordul, elborúl a végzet,
El nem szakít tőled, csak az enyészet!
Követlek egyre, hívó csillagom —
Pályádat én soha el nem hagyom!*

*De fürteid megrázod szomorúan,
Reám emelve könyvező szemed:
S én olvasok szünetlen e borúban,
A míg lehajtom végre fejemet.
Szivem a bú akárhogy lépi, üzi,
Maradj csak érintetlen, tiszta, szüzi,
Önvád ne bántsa soha lelkedet!
Töröld le, édes asszony, könyvedet!*

Varsányi Gyula.

A SORS KEGYELTJE.

Irta: *Plachta Albert.*

Míg a sors kegyence voltál s ugyszólván álmodban lepott meg a szerencse, addig nem ismertél sem égi, sem földi hatalmat, de minek is, mikor mindenki hódolt neked! Nem ismertél korlátot, nem lehetett, minden vágyad, terveid rendre teljesültek!

Ur voltál a szó szoros értelmében, irigyelt, rettegett alak!

S most azt kell látnom, hogy a porban fekszel. Mi? te zokogsz, büszke Nyéky?!

* Mutatvány a kiváló költő jövő év elején megjelenendő kötetéből. Az előfizetésre való felhívást múlt számunk irodalmi rovatában közöltük.

Oh, nem lehet az, csak kápráznak szemeim, vagy pedig álmodom?! De szólj már, az égre kérlek! ki bántott, honnan e változás?

Én örömhirt véltem itt hallani... s ime könyükkel fogadnak a boldogok házában!?

— Te vagy az, volt vetélytársam! Neszét vetted nagy csapásomnak s siettél fölkeresni, hogy gyönyörködhes nagy fájdalomban!?! Légy üdvözölve nálam drága barátom!

— Mit jelentsen e zavart beszéded... mit ez oktan itéleted?! az égre mondom, hogy a legőszintébb szándék vezérelt ide s fogalmam sines arról, a mivel gyanusítás!

— Megértesz rögtön, csak tekints arrafelé... látod, ki fekszik ott halva?! Megörülök, nem élem túl e csapást... végem van, — nyöszörgött a szerencsétlen s elterült a hideg padlózatán...

Igen itt feküdt ő, a szép Rozália, mint egy valóságos karrarai márványszobor. Hej pedig, de más oldalról ismertem őt, midőn kettőcskén esendes éjszakákon együtt kovácsoltuk terveinket boldog jövőnkre nézve... mily beszédes volt akkor piezi ajka, mint pirult ki még jobban rózsás arcza, ha szerelmi dalokat zengtem fülébe s ő avval a lágy, fuvalomszerű hangjával kísérte énekem, mint szórta szikráit két tüzes szemgolyója, ha szemközt álltam vele s kezét szivemhez szorítva kérdém tőle: szeretsz?

Oh, boldog, de korai álmaink, mily váratlan nyirbálta le szárnyaitokat egy egyén, ugyanez, ki most itt kinjában vergődve fekszik előttem.

S én most szánalmat érzek irányában?! Érezett ő akkor irántam, mikor térdeimen kértem őt, ne tegyen tönkre, ne raboljon el tőlem? Nem, ő kérlelhetetlen maradt, csak azért, hogy éreztesse velem fölénységét! Megkérte kezedet, szüleid előnyt adtak neki, s te engedelmesen meghajoltál akaratajuk előtt!

Én az idegenben kerestem fájdalomra enyhet, most évek múltán visszatértem, a vágy kergetett legalább még egyszer láthatni, s ime így kell titeket viszontlátnom!?

Hát a sors is meg tudja unni kegyeltjét? Oly csalóka a játéka neki, hogy a kit dédelget, s esőkaival lépten-nyomon elhalmoz, azt aztán elhajítja, mint a hasznavehetetlen seprőt, s két kézzel is sujt le rá?! S az ilyen rendesen elvérzik alatta!

Mert bizony mondom nektek: néha tovább áll ellen az alacsony cserje a vihar mérgének, mint a hatalmas tölgy, mert míg amannak csak ágait tördeli le, de meghagyja neki azt, mi éltet ad neki — a gyökerét, addig azt sokszor gyökerestül rántja ki biztos állásából, s a délezeg fának ütött a végórája!

A szegényt tépi, szaggatja a tövis uton-utfélen, fáj neki az, de utóbb megszokja, s ha olykor nagyon is hevesen forgatja a sors viharja, s ha mély sebet is ejt rajta mostoha keze, akkor is csak vérzik, szenved, de alapjában nem rendül meg, meg van még neki a gyökere, mely épen tartja: az erős hite, hogy a leghevesebb orkánt is az küldi ránk, ki a jóságos napot szegezte az égboltozatra!

Míg az, ki mindenki fölött uralkodni akart, ki megvetően tekintett arra a néptömegre, mely csuszva-mászva közeledett felé, ki minden hatalmat önmagában látott összpontosítva, megsemmisül, mihelyt egy nagyobb erő kirázza alapjából!

— Kérdezősködéseimre mennyi sok szépet regeáltak nekem boldogságtokról, melynek teljéhez csak egy hiányzott — egy utód!

Ime itt fekszik hő vágyad, forró szerelmed gyümölcse, s meg volt tagadva tőled első anyai csókod reá lehelni, de úgy is csak fagyos ajakra liheghetted volna azt, a szegény magzat kimúlt, még tán egy sikoltással sem jelezhetette érkezését...

Pedig mily szivrepesve vártatok a drága jövevényt, mutatja az is, hogy már készen, megvetve állt a bölcső!

Bölcső, koporsó közeli rokonok, mindegyik egy ezélnak szolgál! amabban kezded álmodat, ebben végzed s ki tudja melyikben esik édesebben az álom...

A csecsemő nem sir álmában, az angyalok mosolyt varázsolnak ajakára, a halott nyugton alszik, hol az? a ki halottól panaszhangokat hallott!?

Csak aludjatok csendesen, te piczi magzat, drága bölcsődben nem kezdheted álmodat, kezd hát ott, hol mások végeznek, te néma ajak nem zenghetél altató dalt gyermekeidnek, dudolj hát neki ott, hová még korán volt térned!

Hozzád is van még szavam megtört apai sziv! A kitépött gyökér is hajt. ha újból elültetik s gondozzák; neked is volt hited, te kizártad szivedből, de most fogadd be újra, s az nagy vigasztalásul fog szolgálni neked!

Gunyosan mosolygott felém s alig hogy kiléptem a terem ajtaján egy heves dördülés... egy esés tudtomra adta a végkatasztrófát.

AZ ŐSZ.

(Elmélkedés.)

Irtó: Bartha Pál.

Betegágy fölött állunk, haldoklik a nagy természet. Rohamosan veszi színét, erejét; bizonyosak lehetünk arról, hogy nemsokára körül kell állnunk szomorú ravatalát s bizonyosak lehetünk arról, hogy elsimíthatjuk fölötte ama sirt, melybe álomra száll.

Haldoklik a természet.

Künn a réten, hol eddig a virágok tarkíták az élénk zöld pázsitot, nem hallszik már a kolompok hangja, nem szól már a pásztor mélabus tilinkója; kopár, fakó, néma minden.

Az erdő, hova vidám kirándulók seregestől tódultak a nyári nap heve elől, nem oly élénk többé, mint eddig; a fák királyainak busan hajlongnak lombjai, mintha éreznék közel vesztüket, szomoruan hullatják könnyeiket, a sárgás leveleket. S milyen csendes a belseje?

A vadak egyrésze tovavonult, hogy a dermesztő hideg ne fagyaszsa meg tagjait, másrésze meg félve huzza meg magát egy-egy csöndes zugban s lehunyja szemét; alva akarja bevárni a véget.

Hiába keressük az üde esti léget, melynek belégzésekor tudónk magasra emelkedett, mintha legparányibb részét is felhasználni akarta volna, hűvössé vált az már s szobáinkba kerget, a hold is mind bágyadtabb-bágyadtabb fényvel világít s hiába keressük a sötét lombok közt a daloló csalogányt; epedő triláit nem hallatja többé.

Kopár, elhagyatott minden, csak a falvak élénkűnek. Kigyuladnak a kandallók tüzei, füstölgnek a kémények s a család a tűz köré csoportosulva hallgatja az öregebb meséit.

Haldoklik a természet.

Csak néha tér még vissza az élet egy parányi szikrája ismét, mikor megszólalnak a szőlőhegyeken a pisztolyok s mikor a kukoriczahántás mellett a fiatalok vidám dalokat énekelnek. S aztán?

Aztán csendes lesz minden.

A természet lehunyja szemét s fölveszi fehér takaróját, mely megvédi a hideg tél ellen, hogy megérhesse egykor, mint az ember a feltámadást — az új életet adó tavaszt!

A SORS SZESZÉLYE.

(Tragikomikus história.)

— Irtó: Kompolthy Gusztáv. —

Ne kezdjenek ki a sorssal, melegen ajánlom, mert különben megjárhatják.

Rajtam, mert nem voltam fatalista, kegyetlenül megboszulta magát a megsértődött sors. Most három magándetektívvel kerestem elvesztett életüdvömet.

Boldogtalan szerelmem egy vigadóbeli álarczosbálon fekete dominóban kezdődött és valószínűleg a farkasréti temető fekete földjében fog végződni.

Mikor ábrándjaim eszményképe megtestesülve állt előttem, mélységes tekintetében a mennyországot láttam és üde hangjának búbajos csengése lebilincselte mámoros lelkemet.

Miután pedig nem tudom, hogy sebzett szivemmel képes leszek-e önéletrajzomat megírni, ezennel elpanaszlom keserveimet:

A szakálomra nem sokat tartottam és mert a kényelmet is szerettem, már két év óta a szomszédban lakó borbélyhoz jártam.

Szépítő mesterem, a ki szentimentális keresztanyja ötletéből véletlenül druszám lett, kissé regényes hajlamu, de jó fiu volt.

Bomlott a nőkért és kalandokat vadászott. A vendégek között pedig engemet tüntetett ki különösen, imponáltam neki a mesterségemmel és nevémmel.

Hugó feltétlenül meghajolt a zsurnalisták előtt. Még a riportert is elébe helyezte egy mini-zteri tanácsosnak. Az íráshoz ész kell, mondogatta, a hivatalhoz pedig csak protekció.

Kitűnően borotvált és a tyukszemoperálásban ritkította párját. Valósággal elsikkasztotta a lábaimról. Ezért hálával tartoztam neki és jóindulatu bizalommal tüntettem ki.

Egy szép reggelen azonban majdnem eljátszotta volna rokonszenveimet Borotválás közben kényelmetlen aggodalommal éreztem, hogy Hugó keze lázasan remeg. Megtörtént. Megvágott kegyetlenül.

— Mi ez? — szisszentem.

— Ezt a szerelem tevé — sóhajtott Hugó, miközben arnikával igyekezett a vérzést elállítani.

— A maga szerelméért én ontsam a véretem? Nem tűröm, hogy maga a boldogságát az én vérem árán szerezze magának.

— Ezer bocsánat szerkesztő ur, de ha ismerné azt a bájós angyali teremést, nem csodálná, hogy remeg a karom, ha rá gondolok.

És Hugó költői pózba vágva magát, valóságos lelkesedéssel ecseteli tegnapi kalandját. A villamoson egy junói termetű, ragyogó szépségű ifjú hölgynek engedte át ülőhelyét, a mit az bájós mosolyal köszönt meg. A muzeumköruti megállónál leszállt és Hugó nagyon boldog, hogy elejtett erszényével utána futhat. Becsületességét ismét egy pirulásba fult mosoly jutalmazza. Oh, bizonyára visszaadta volna a tárczát még akkor is, ha egy milliót sejtett volna abban!

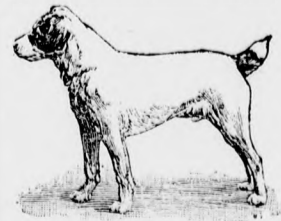
Hugó elhatározta, hogy apró hirdetésben tudatja a bájós ismeretlennel, hogy a tárczát véletlenül megtalálta, de ugyanakkor ő vesztette el a szívet, megkérdezi tőle, hogy tisztességes közlekedés lehetséges-e?

Kérésére összeállítottam neki egy rövid hirdetést, melyben a „Szevillai borbély“ sürgős válaszáért esedezik.

Harmadnap hajfürteim helyett majdnem a füleimet vágta le. Szeme ragyogott és ollóját ritmikusan csattogtatta a boldogságtól. Az apróhirdetések között válasz jött a „Szevillai borbély“ számára. Levelezni óhajt vele poste restante a „Fekete dominó“.

Boldogságában édes ábrándoknak átengedve magát, a szappanhobot vendégeinek az ámulattól feltátott szájukra keni és a rizsport szemükre hinti.

Azonnal leül a levélíráshoz, csak úgy duzzad a feje, mikor már a hetedik levelet idegesen darabokra szaggatja. Oh, hogy nem tudja azt leírni, a mit érez. Elmondani sem tudná talán, hogy milyen boldog.

Másnap kétségbeesve könyörgött nekem, hogy irjak helyette a „fekete dominónak.“ Megsajnáltam és a lehető legnagyobb lelki nyugalommal négy sűrű oldalon fejtegettem az örök változhatatlan szerelem istenségét. Belemélyedtem a negyedik dimenzióba is és mint a spiritizmus felkent papja hirdetem Hugó ideáljának, hogy a lelkek közötti kapcsolat ime ujabban dokumentálva van stb. stb.

Hugó tulbaldog volt és rohant a levéllel egyenesen a főpostára.

A levélnek gyújtó hatása volt, mert harmadnapra már szinte repülve hozta Hugó a várva várt választ, melyet már a postán sietett elolvasni. Bevallotta, hogy nem érti, de ezért nagyon örül neki és százszor többre becsüli ezt a levelet, mint a keresztlevelét.

Mikor elolvastam, kénytelen voltam bavallani, hogy az írója tullicizált engem. Egy szellemes nő furfangos bölcsekedése volt ez minden rendszer híján és épen ezért volt érdekes a bátor előkelő hangon riposztózás.

Hónapokig poste restanteztem már a szerelmes Hugó nevében, mikor egy szerencsétlen napon dult arczczal látom közeledni Romeómat kezében egy levéllel. Könyezve nyújtotta át nekem. A borítékban előző levelemet találtam — felbontatlanul. A „fekete dominó“ sajátkezűleg írta rá: „vissza“

Hugó megérté, hogy le van leplezve, soha többé meg nem látja azt, a ki álmait olyan mondhatatlan bájossakká varázsolta.

És itt kezdődik az én boldogtalan szerelmem története.

A vigadóban jótkonyezélu álarczosbált rendeztek az este, a melyen hivatalból megjelentem. — Untam a csipkelődést és jelmezt váltottam, balsorsom azonban így is utólért egy fekete dominó képében.

A silfidtermetű dominó gardedámja egy zsellérházzal vetekedett. Bizonyára nyugodt háziéletet élő flegmatikus hölgy lehet, gondolám, amint láttam, hogy nem törődik sem védettjének a pajkosságig exaltált csipkelődésével, s épp az én megható zavarommal.

Végre is átesve a lámpalázon, nekimelegedtem és bámulatos gyors tempóban usztam a boldogság réve felé, mert az álarcz daczára és három lépésnyi távolban is megéreztem, hogy a fekete dominó alatt előkelő hölgy rejtőzik. Ezt be is vallottam neki. Sőt ennél sokkal többet, hogy szentül meg vagyok győződve ragyogó szépségéről és boldognak érezném magam, ha meghódltságomról tanuságot tehetnék.

Igen pompásan indult szerelmi vallomásom következett most, óriási pechemre a zsellérház rosszul lett. A flakon nem használt, és előszólitották a hölgyek kocsiját.

— Hát elvesztem örökre? — sóhajtottam kétségbeesve.

— Talán nem és ha volt még mondanivalója, közölje velem poste restante „fekete dominónak“ czimezve, de nem anonim.

Ez a válasz a hetedik égbe fogadott és soká meredtem a tovarobogó kocsi után.

Másnap elküldtem írásbeli gyónásomat és türelmetlenül, mint egy elkényeztetett kadét vártam a választ.

Nem is késett soká. Megjött a „drága levélke“. Majdnem sóbálványynyá váltam. Igazán drága levélke volt. Ráment életem nyugodalma.

Tartalma a következő volt:

T. uram!

Értesitem, hogy több oknál fogva nem lehetek kíváncsi a „Sevillai borbély“ szellemes leveleire. Behüt' Dich Gott, es wär' so schön gewesen.. felejtve a fekete dominótól.

Borbély druzsámmal természetesen nem közöltem regényes kalandomat, úgy sem használt volna neki, hogy véletlen az ő ideáljába botlottam.

Most magam keresem privát detektiveimmal a fekete dominót, hogy az ő rám nézve végzetes félreértését felderítsem.

MELYIK GYŐZ?

— Svéd regény. —

(15. folyt.)

Írta: *Cajanello hercegnő:*

fordította: *K. Beniczky Irma.*

VI.

NOS, — szólt Alice, midőn Szerra előtte állt, — mit mondott Beatrice?

— Szegény kis leány! Sirt és egy kis féltékenységi jelenetet rögtönzött. Az anya pedig arra kért, hogy mondjam meg egész őszintén és nyíltan, egész határozottan: lemondok-e a házassági tervről, mert erre az esetre más férjet fog választani a leánya számára.

— És mit felelt ön?

— Oh, teljesen megnyugtattam őt; igaz, hogy áldozatomban került!

— Milyen áldozatba?

— Az én büszke svéd hölgyem csak nem lesz féltékeny? — mondta mellé ülve,

kezét az övébe vette és karját czirogatta. — Meg kellett nekik ígérni, hogy holnap itt maradok s velök töltöm az egész napot.

Alice olyan mozdulatot tett, mintha kezét vissza akarná vonni, de ő erősen fogta.

— Nos? Féltékeny vagy?

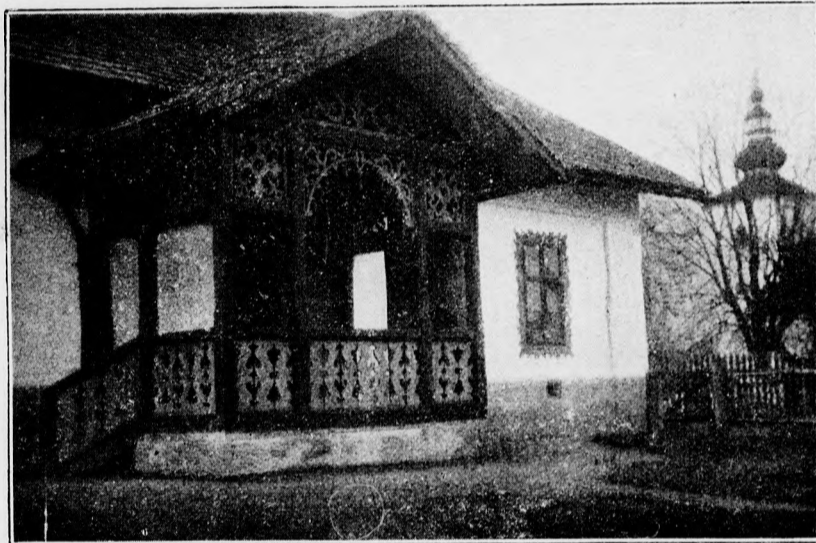
— Eszembe sincs!

— Valóban? — felelt Szerra nevetve. — De ez nem tetszik neked, sértve érzed magad! Hiszen az csak formáság, a látszat megőrzésére!

— És mi az a látszat, melyet meg akar őrizni? — kérde a haragtól lángoló arczczal. — Van-e szándéka Beatricet nélkül venni vagy nines? Azt a látszatot a legegyszerűbb módon úgy őrizheti meg, ha jegyet vált vele. Miért nem teszi ezt azonnal?

Alice fölugrott s most hátratette kezeit és egy kőoszlophoz támaszkodott, arczát égnek emelve; állása ama martyrokra emlékeztetett, kiknek alakjai a régi mesterek képein láthatók, karjaik hátra vannak kötve karóhoz, míg szemük égnek fordul. Hajlékony testét ringó mozdulattal bölintva ide-oda, halkkal, izgultan, ideges hangon szólt:

— Tovább nem akarok utjába állni. Megkérem Rikárdot, utazzunk haza, legjobb volna már holnap indulni; többé nem fog hallani a kis svéd leányról, ki...

Az anhalti herceg sárosmegyei birtokáról.

ERDÉSZ-LAK LUKÓ MELLETT.

Olyan szép volt sajátságos állásában, miszerint a márki alig értette, mit beszél egészen, elmerült nézésébe, karja akaratlanul átölelte derekát.

— Ha kívánod, — mondta halkkal, — akkor azonnal lemondó levelet küldök Beatricének és holnap visszatérek veletek.

De az érzéki mámor, mely a szenvedélyes férfin erőt vett, a mint érezhette, sértésként tünt föl neki e pillanatban. Hirtelen kirántotta magát ölelő karjából és indulatosan szólt:

— Ön ígéreteket tesz és visszavonja, mintha semmi sem lenne. De én nem akarom, hogy miattam hűtlenné legyen jegyeséhez. Maradjon csak Beatrice mellett!

— Komolyan beszél?

— Egész komolyan. És egyuttal el is bucsuzhatunk egymástól. Mikor ön holnap visszatér Nervibe, mi valószínűleg már nem leszünk ott.

— Alice! Igy szeretsz hát engem? — Atölelte vállait és magához rántotta, míg arcza föléje hajolt összeszorított ajkkal és szikrázó szemmel. Az átmenet olyan hirtelen volt, hogy Alice egészen tehetetlennek érezte magát ezen forrongó szenvedély hatalmával szemben, mely oly világosan szólt ezen máskor oly higgadt arczból.

— Bocsásson el, hiszen összetör! — Egyebet nem birt szólni.

— Annál jobb! Össze akarlak törni! Nagy élvezet lenne, ha fájdalomdában leroskadtál előttem, — kegyelemért esdve!

Ellökte őt magától úgy, hogy félig lehanyatlott arra a falra, a melyen előbb ült; aztán megfordult, hogy távozzék.

Alice pedig felugrott, megragadta karját és maga felé fordította őt, mondá:

— Nem értelek!

Szerra újból ellökte őt magától és ment, Alice még egyszer utána sietett, megragadta mind a két kezét s mondá:

— Ne menj el!

— Szeretsz? — kérdé tőle.

— Szeretlek.

— Szeretsz, szeretsz!

Szilaj, féktelen örömeiben felkapta őt karjára s végig futott vele a hosszú szőlőlugason.

— Én nem értelek, — ismétlé Alice, mikor megint egymás mellett ültek.

— Nem érted, hogy szerelmed életföltétellé vált rám nézve? Játszom vele, minden képzelhető próbára teszem, és ha azt hiszem, hogy nem állja meg a próbát, magamon kívül leszek, örjögök. Önmagamban kételkedem, de neked nem szabad kételkedni, mert különben minden veszve van. Birkóznod kell velem, mert te vagy az erősebb fél, mert egészen tisztában vagy magaddal, azért legyen bátorságod engem visszatartani még saját akarom ellenére is. Ha most hagytál volna távozni, akkor nem tértem volna vissza soha többé, de mikor végre kimondtad azt a megváltó ígét: ne menj el! akkor éreztem, hogy

olyan tökéletesen meghódítottál, miszerint többé nem szabadulhatnék meg, habár akarnám is.

— És mégis, nem tudom, bizhatok e teljesen benned, — mondá Alice, lágy, édelgő hangon — te mindennek daczára — — —

— Nos hát mi vagyok?

— Nem tudom, helyesen kifejezem-e, a mit gondolok, ha mondom: te nagyon jó színész vagy. Minden felindulásod daczára nagyon jól tudad előbb, mit cselekszel! Bizonyos elővigyázattal löktél el magadtól, úgy, hogy egész kényelmesen leültem a falra.

— Természetesen, — felelt Szerra nevetve. — Mi olaszok olyanok vagyunk: szenvedélyesek, de a leghevesebb felindulásban is tudunk magunkon uralkodni bizonyos fokig, hevesek és egyszersmind számítóok. Szeretlek, mert éppen azon egyenletes érzelmi hangulattal bírsz, mely nálam hiányzik.

Olébe vont a és hevesen magához szoritotta. Éppen e pillanatban közeledett Rikárd a lugas tulsó végéről. Hirtelen felugrottak, de már késő volt, látta őket és olyan hirtelen megfordult, mintha falnak ment volna fejével.

Alice nagy zavarban volt, a történetek után nem akart Rikárdal találkozni s felment szobájába. Csak tíz óra tájban jelent meg ismét az olvasó-teremben. — Szerra nagy komolyan sakkozott Ágotával. Midőn bucsuzáskor kezét nyújtott neki, azt mondta:

— Tehát csak holnapután látjuk újra egymást. Avagy eljőjtek holnap reggel a pályaudvarba?

Szerra e szerint mégis az ott maradásra határozta el magát, épen most, midőn azt hitte, hogy

Az anhalti herceg sárosmegyei birtokáról.
PARASZTLAKODALOM LUKÓBAN.

egészen az övé!

Alice jéghideg hangon felelt: Korántsem! Miattam ne fáradjon.

— Jól van, akkor alhatom kilenez óráig!

Alice másnap reggel az induláskor nagyon izgatott volt. Remélte, hogy Szerra mégis el fog jönni. De mikor a vonat elindult s ő nem jött, keservesen megbánta, hogy tegnap este olyan visszautasítón viselkedett. Hiszen csak kevéssel azelőtt annyira kérte: örködjön szerelmük fölött s ne engedje, hogy akarata ellenére boldogságukat szétrombolja. Miért nem mondta neki, mikor kérdezte, egész nyíltan és természetesen: Nemcsak óhajtom, hogy holnap eljőjön a vonathoz, de azt is, hogy velünk visszatérjen Nervibe. A helyett még egyszer mindent kockáztatott érzékeny büszkesége miatt, elutasította őt és megengedte, hogy a napot Beatricével töltsse, ki őt olyan szenvedélyesen szerette, miszerint bizonyára mindent el fog követni, hogy magához láncsolja.

De másrészt, ha szerelme oly ingatag, hogy Alicének mindig örködni kell fölőtte, mi értéke lehet annak rá nézve? Nem lenne jobb most szakítani vele s azt a szenvedélyt legyőzni, mely lealacsonyítással fenyegeti? Igen, ez helyesebb lenne,

de mi bece lenne akkor még az életnek az ő számára?

Agotára és Rikárdra nézett, kik vele szemben ültek. Ő nagyon jól értette, mi tölti el Ágota lelkét; tudta mennyire vágy egy kis figyelemre férje részéről, hogy ép olyan fájdalmasan sóvárog szerelmének némi bizonyítékára mint ő maga is. De Ágota szintoly tartózkodó volt. Az a régi, régi örökös várakozás az első lépésre, melylyel a nők mindenkor önmagukat és a férfit kinozták.

Rikárd ugyszólván ösztönszerűleg érezte Ágota hideg tartózkodását, mely kellemetlenül érintette, de annyira el volt foglalva a változás által, melyet Alice egész valójában észrevett, miszerint nem figyelt egyébre.

— Mikor gratulálhatunk eljegyzésedhez? — kérdezte tőle egyszerre.

Alice e szavakra összereszt, zavartan, kitérőleg felelt, ő nem tudja, mit ért ez alatt.

— Ugy gondolom, helyesen cselekednél, ha több bizalommal viselkednél velünk szemben, folytatta Rikárd. — Mert különben nemcsak a világgal, de ő vele szemben is kompromittálod magad. Hiszen azt tudod, hogy Olaszországban nagyon keményen elítélik az olyan fiatal leányt, ki titokban szerelmi viszonyt folytat férfivel. Ha Szerra márki becsületes ember, akkor rögtön, a mint Nervibe visszatér, hozzám jön és megkéri kezdet. Ha azt nem teszi, akkor még holnap elutazunk.

— Mióta állok én gyámságod alatt? — vizonzá Alice heves fölháborodással.

— Az én oltalmam alatt jöttél ide, felbősz vagyok érted. — Legjobb lesz Ágota, ha még ma a csomagoláshoz kezdesz.

De nem jó pillanatot választott, hogy ezt az ügyet Alicevel tárgyalja, olyan érzékeny volt, hogy ezen pont első érintésére lánggra lobbant.

— Hiszen ti természetesen úgy tesztek, a mint akartok, — felelt kihívó hangon, — én mindenestre itt maradok.

— Te itt akarsz maradni — egyedül egy olasz fürdőhelyen?

— Igen, ha helyesnek találod engem itt hagyni, ha felelősségeddel megegyeztethetőnek tartod.

— De hát nem látod be, hogy én nem türhetem ezen viszony folytatását?

— Mi közöd hozzá? En csak önmagamnak tartozom felelősséggel.

— Szerencsétlenségedbe rohansz, Alice.

— És ha én épen azt akarom, talán nincs hozzá jogom? Mit nyujthatsz te nekem, hogy ettől az egyetlen boldogságtól is meg akarsz fosztani, melyet először élvezek életemben? Azt hiszed, nem irtóztam már attól, hogy mindig csak labdája legyek szeszélyeteknek, kit ide s tova dobálhattok, hogy mindig legyenek szolgálatra készen, és ha nincs már szükség rám, akkor sarokba löktök?

— Az istenért, mit akarsz ezzel mondani? — kérde Rikárd és Ágota egy hanggal és nagy csodálkozással.

— Hát te nem fordultál el tőlem akkor. Ágota miatt? És még anyád is, — nem zárt-e ki szivből, míg annyira el volt ragadtatva menyé által? Később, midőn egyedül maradt, ismét kegyébe fogadott. És az mindig úgy van, készen legyek, ha szükség van rám, mindent tegyek másokért, — de értem semmit sem akarnak tenni, senki sem szeret engem igazán. Lelkem egész erejéből igyekeztem anyádnak leányát pótolni, — és talán szeret engem úgy, mintha gyermeke lennék? Nem, hiszen nem talált méltónak fiához! És egy pillanatig sem habozna engem érted,

gyermekidért vagy Ágotáért feláldozni, csak azért mert nőd.

— De kedves Alice, térj magadhoz! Mit is jelentsen mindez?

— Azt jelenti, hogy én még nem vagyok vén néni, ki csak másokért éljen. Miért ne legyek én is egyszer szeretett, változatosság kedvéért? Miért ne találjak én is olyat, a ki csak értem él, kit boldoggá tehetnék úgy, mint senki más széles e világon?

Ezen szenvedélyes érzelemkifakadás heves kedélyfelindulást idézett elő Rikárdnál; mintha isteni jelentés tárult volna föl előtte.

Ez volt hát ama bizonyos tartózkodás és ridegség oka, mi őt egykor visszariasztotta Alicetől! Sohasem értette őt meg, nem tudta felfogni különös valóját, nem találta el a helyes hangot. Fájó sejtelen támadt lelkében, milyen kíneset nyert volna, ha tudta volna lelkét lánggra lobbantani és a tüzet szítani. Ugy érzé, mintha eljátszotta volna életének igazi boldogságát. Az egész élet nem egyéb álarczos előadásnál! És ő nem ismerte föl a lánglelket az egyiknek hideg álczája alatt és elesábittatta magát a másiknak nőies, szendé álarcza által, melyalatt üres szükkeblőség rejlett. És Alice! Visszautasította azt, a kinek erős, férfias lelkében, mély, állandó szerelmet kelthetett volna s egy felületes, könnyelmű udvarlónak gyakába borul, ki nem lát benne egyebet, mint nőt, olyant, mint a többi: szép alakot, csábos bájjal felruházva. Mert hiszen ő nem értette, nem ismerte valójának mélységét! Álarcz, mind csak álarcz!

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Mikor a fákról már sűrűbben hull a sárga levél a hűvös szél egy-egy nyujtottabb sóhajára, mikor már a didergő verebek hangtalanul huzódnak meg egymás mellett egy-egy fa elszáradt ágán, mikor a természet már felveszi gyászfütyölát, az őszifonal lebeg a levegőben, akkor mindig olyan szomorú gondolatok lepnek meg, eszembe jut az elmulás, az enyészet, eszembe jutnak mindazok, a kiket szerettem, a kik már visszatértek az anyaföldre, mely bármily hideg ilyenkor már, mégis olyan jó meleg nyugvóhelyet ad a hozzá térteknek a — sírban.

Hogy borzadunk az enyészettől, pedig az maga a teljes megsemmisülés, a tökéletes nyugalom, melyre e földön áhítozunk, de melytől a halálban félünk. Miért? Nézzünk meg egy haldoklót, hogy szenved, hogy kínlódik, hogy hánykolódik az ágyban, a fájdalom hogy eltorzítja vonásait, s mi mégis hogy félünk attól a percztől, melyben a hánykolódó test megpihen, elül a kín, a szenvedés, elsimul a fájdalom torzította arcz, s a küzdelmet a béke, az örök béke váltja fel. Miért félünk tehát a haláltól? Miért kapaszkodunk annyira az életbe? Mert, hiába beszél nekem bárki, még az a karthausi szerzetes is, ki minden éjszakáját korporsóban tölti, hogy előkészítse magát a halálra, még annak a hátán is a hideg fut végig, ha a halálra gondol. És mégis vonzza ez a gondolat az embert, mert van az elmulásnak is poézise! Hugó Viktor például teljesen behelyezkedett egy halálra ítélt helyzetébe, hogy azzal együtt élje át annak minden kínját, gyötrelmét, persze csak a halálon innen! Egy híres francia énekesnő merő kíváncsiságból hajtott a „bus özvegy“ (a guillotin) alá a nyakát — fölötte a borotvaéles kés, csak egy mozdulat és a fej a fűrészporos kosárba kerül! Magam is olyan furcsán erzem magam mindig, ha egy-egy töltött fegyver akad a kezembe, szinte bizsereg a vér bennem. Vagy ki ne érezte volna már, ha egy-egy hidon átment s a folyóba vagy a mélységbe nézett, azt a belső ösztökélést, a mely untalan unszolja az embert: ugorj bele!

Soroljak még elő egy pár példát? Minek? A rejtelmes mindig vonz, és kell-e valami rejtelmesebb a halálnál, a mely csak nekünk szomorú, a kik a fekete ajtón még eminnen vagyunk, a tulnan lévők már tul vannak minden bajon bánaton. A kinnaiak, kiktől nagyon sokat tanulhatnánk, nem akkor gyászolnak, ha valaki meghal, akkor ők örvendenek, vidágnak, azok akkor szomorkodnak, ha a gyermek megszületik, mert akkor lépett az

életbe, a mely parányi örömeit oly sok fájdalommal, bánattal fizetteti meg! A halál csak azoknak fáj, a kik itt maradnak. Azoknak a sebére is meghozza az idő a maga balsamát, s a metsző fájdalom mindinkább veszít éléből, míg végre nem marad más meg, csak egy bus emlék, a mely nem fáj már, legföljebb ha sóhajt csal az ember ajkára. Így volt ez mindig, így van ez most is, így volt másoknál, így van velünk is. Azt hittük, könyünk sohasem apad ki, mikor egy hónappal ezelőtt elvesztettük azt: a ki legkedvesebbünk volt: a királynénkat, azt hittük: fájdalomunkban meghasad a szívünk, és bár sajog a seb ma is, mikor már véget ért a hivatalos gyógyás, de már enyhül, már gyógyul a seb. Behuzzuk a gyászlobogókat, s az áldozat emlékének oltárt emelünk szívünkben, ott diszlik majd képe sűrű fátyol alatt. De ebből a fátyolból aranyszálak lesznek s glóriává alakulnak lassankint a szent képe körül. Így vonja zománczba az idő a legnagyobb kint, a legnagyobb bánatot is. Oh ezermester az idő, a kinek senki sem nyújthat és semmi sem adhat vigaszt, azt megvigasztalja, annak buját enyhíti. Van egy ember, a kinek fájdalma nagyobb, ezerszer nagyobb a miénkénél, a király s a ki nagy bajára az időtől, a természetől és munkától kér vigasztalást. Ide jött közénk, kiket a drága holt anyyira szeretett, hogy enyhülést nyerjen. Némán, csendben fogadtuk, a gyász nem türi a hangos szót! A kinek köny lopódzott szemébe, mikor ezt a jóságos öregembert látta, még azt is visszafojtotta, hiszen egyik köny édes testvére a másikkal, mind a kettő szívből fakad, egyik hívja a másikat! Minek fölfakasztani a hegedni kezdő sebet? Ott álltunk némán, csendesen, míg a várba hajtatott, honnan a természet ölébe Gödöllőre ment. Adja az ég, hogy sebe mihamarabb begyógyuljon ott a természet ölében, a hol a megboldogult is gyógyító balsamot keresett: az erdők sűrűjében, a sziklák rejtékében, a magányban, a hol a természet minden kis virága beszél; mily nagy pusztaság ehhez képest a világ zajja! Nem is tudom a nagy halottat, ilyen zajongó tömegben elképzelni és szerencsétlen gondolatnak tartanám, ha az ő képmását akármelyik téren állítanók fel. Micsoda absurdum volna a természet imádjának szobrát oda állítani a vásári zaj közepébe, a hol kalmár emberek nagyságot, erényt, becsületet, hazafiságot és így tovább minden nagyot és szentet dobra verve kínálnak jó pénzért? Nem, vigyük csak a természet ölébe az ő szobrát, a hol a madarak igaz érzellemmel csicseregnek, a hol a virágok illatjukban a lelküket nyújtják neki, a hol a szellő czirogatja majd márványalakját, s a vihar megjuhászodva huzódik meg lábánál, a hol a nap fénye nem törik meg a gyárak füstjében, oda, oda állítsuk az ő szobrát, emlékéit pedig szívünk legmélyére, oda abba a pantheonba, a hol már annyi szent emlékünknél van. Mert nem annak emléke marad örökön fenn, kinek nagyságát gulák hirdetik, a márványtábláról is kivájja az idő a nagy nevet, de kinek emlékéit egy nép szeretete őrzi, az örökkön él! Így őrzi a magyar szoborba nem vésett tizenhárom hősenek is emlékéit, kiknek halála a bitófát a szabadság keresztfájává avatta negyvenkilenc évvel ezelőtt, s kiknek halála által vert seb úgy sajgott akkor, mint most újabb fájdalomunk. De az idő itt is gyógyító irt öntött a sebekre, s ma büszkének vagyunk történelmünk e sötét lapjára, nagy szók vannak erre a lapra vésvé, büszkén ragyog le a fekete alapról, hogy a magyar szabadságért karddal a kezében meg tud halni, de ha kell, büszkén lép a bitófa alá is!

Őszi szél zörrenti meg ablakomat, idecsapja a fák letépett sárga leveleit, minden az enyészetről beszél, bocsásd meg kedves olvasóm, hogy ilyen szürke ruhába bujtattam gondolataimat, majd máskor, tán legközelebb vigabb alakja lesz csevegéseimnek.

En

KÉPEINKHEZ.

Lujza, dán királyné †. Azok közé a nők közé tartozott, kik a szűk családi kör kívánalmainak ép-
 úgy meg tudnak felelni, mint ahogy ügyesen szövök a családi politikájukat. Férje IX. Keresztély, dán király, oly alapon jutott a trónra, mert neje, Lujza királyné, VIII. Keresztély testvére lévén, a család férfiágának kihalta esetén őt illette a trón. Ezen az alapon jelölték a dánok 1855-ben a trónörökösödési törvényben trónörökösnek, s ily uton jutott koronához. Családjának kevés barátja és sok ellensége volt, ezért az ügyes Lujza királyné házassági kötelekek által füzte magához Európa udvarjait, úgy, hogy tréfásan „Európa anyósának” nevezték, mert rokonságban volt a walesi herceggel; György, görög király a fia, az özvegy ezárné leánya, rokona még a cumberlandi hercegnek és az orléánsi hercegi családnak is.

Asatások Pompeyben. Egy rég letűnt eltemetett világról hull le előttünk a lepel, ha e képet nézzük. Pompeji, a tüzhányóhegy lábától eltemetett város romjait mutatjuk be, azét a városét, hol a gens togata, a büszke rómaiak tartották kezükben a hatalmat s a pénzt, mikor a katasztrófa eltörölte a földszinéről. A nagyrészt, épen talált házak, ezek diszítései becses kulturtörténeti bizonyítékok, melyek olyannak mutatják be nekünk a rómaiakat, a milyen az igazánban volt a forumon és a családban.

Frigyes anhalti uralkodó herceg sárosmegyei birtokáról. Magyarország egyik legszebb földbirtoka közel negyven éve az anhalti herceg tulajdonát képezi, kinek áldozatkészsége emelte azt az előbb alig viruló birtokot a fejlődés felső fokára. A megyében a legszebb utak az ő birtokán visznek keresztül, és az ő bőkezűségét dicsérik. Nagyrészt neki köszönhető az Eperjes-Bártfai vasutvonal kiépítése is, pedig hogy ez mit jelent Sárosmegyére és Bártfára, azt talán felesleges is bővebben fejtegetnünk. Bártfa, a Kárpátoknak ez a gyöngye el volt rejtve, Eperjesről csak kocsival lehetett közlekedni s így természetesen kevesen keresték fel ezt a legelső rangú fürdőnket, míg most, mikor a gőzkocsi egész Bártfáig viszi az üdülést keresőket, nemcsak Magyarországról, de a külföld minden zugából jönnek ide a betegek. Ha Anhalt hercege ennél többet nem tett volna is érdekünkben, már megérdemelné, hogy hálával emlegessük nevét. Ám az ő jótéteményei tovább terjednek. A birtokához tartozó népeknek ugy erkölcsi, mint anyagi jólétét szíven viselve nagyban járul hozzá, hogy templomot, iskolákat építhessenek s ezáltal e vidék lakóinak nemcsak tiszteletét, hanem őszinte ragaszkodását, szeretetét vivta ki. Négy képet mutatunk be erről a vidékről, részint, hogy mint a bemutatott templommal e nép erkölcsi életére vessünk világot, részint, hogy bemutassuk ennek a népnek a viseletét és szokásait.

Tanulmányfej. Örök rejtély a nő, ezt a tételt legsajnosabban a festők tapasztalják, kiknek, bár örökké tanulmányozzák is őket, sohasem sikerült őket végképp megismerni. Az európai puha szépség egész más varázsszal hat eszetükre, mint kelet tüzes szemű leánya!

SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Pethő Istvánné urnőnek. Iskolai és orvosi bizonyítványon kívül más nem kell. Az 50 kros bélyeget kívül kell felragasztani és átírni nem kell. Nem a miniszteriumhoz, hanem a postai igazgatósághoz kell benyújtani (tekintetes), megjelölve azt az állomást, ahol a praxist elsajátítani akarja. — **Harmath Lujza** urhölgynek. Levél ment. — **Gróf Kreith Béla** urnak. Részvétellel osztozunk fájdalmában neje született *FarnekJanka* urnő jobblétre szenderülése alkalmával. — **H. G.** Gyökeresen csak egy ügyes orvos segíthet a bajon, forduljon ahhoz, kihez legtöbb bizalma van. — **N. L.** Sem a költemény, sem a próza nem felel meg kívánalmainknak. — **D. H. H. E.** Beváltak. — **S. A.** Majd válogatunk belőle. — **R. B. F.** Talánymegfejtést levelezőlapon is küldhet be; legszívesebben vesszük, ha a czimszalagot ráragasztja. — **K. F.** Halvány utánzata „A megfagyott gyermek” nek, a másik rendes őszi minta. — **K. M.** Az olvasók nem értik meg, hogy mit akar voltaképp, nagyon körülményes a magyarázat. — **M. Zs.** Nem rossz. — **N. V.** A prózát besoroztuk, a verset nem. — **G. P.** Besoroztuk. — **O. K.** A talányok jók, de tiszteletpéldánnyal nem szolgálhatunk. — **E. S.** Jók. A másodikra a választ a kiadói üzenetekben kaptak, vagy fogja kapni. — **Kiváncsi.** Gyülekeznek szép számmal, de azért még messze vagyunk az ötszázttól, hanem csak rajta, nem olyan nagy szám az! — **Genealogus.** Péterffy-család nagyon sok van, így ikácsi és atyai, somoskeői (ez bárói család), kibédi, csalószeghi, nagy-ajtai és árkosai. Ezekből pedig nagyon nehéz megtudni, hogy melyikhez tartozik a kérdező; azt meg épen nem kutathatjuk ki, hogy milyen praedicatuma van az ő családjának. Különben a legfőbb mértékben kérdéses, hogy van-e? — Több kéziratról a jövő számban.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **FARAGÓ SIMON.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Szerecsen-utca 35. szám.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

A vonatok **érkezése** Budapest-nyugati pályaudvarra.

Érvényes 1898. október hó 1-től.

Délelőtt				Délután					
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	honnan
*701	12	50	k. e. v.	Konstantinápoly	**171	12	55	sz. v.	Palota-Ujpest
†705	5	30	ost.e.v.	Konstantinápoly	703	1	25	gy. v.	Bukarest
163	5	40	sz. v.	Palota-Ujpest	173	1	40	sz. v.	Palota-Ujpest
×165	6	35	»	Palota-Ujpest	103	1	50	gy. v.	Bécs, Páris
6101	6	45	»	Szolnok, Czepléd	175	3	00	sz. v.	Palota-Ujpest
1405	6	55	»	Zsolna, Berlin	6001	3	10	»	Lajosmizse
709	7	15	»	Verciorova	135	3	55	»	Nagy-Maros
4101	7	25	»	Esztergom	6103	4	05	»	Szolnok, Czepléd
167	7	35	»	Palota-Ujpest	4103	4	40	»	Esztergom
117	7	45	»	Bécs	177	5	45	»	Palota-Ujpest
6011	7	55	v. v.	Lajosmizse	115	5	55	»	Bécs
127	8	20	sz. v.	Párkány-Nána	711	6	50	»	Temesvár
713	8	25	»	Czepléd	179	7	00	»	Palota-Ujpest,
169	10	10	»	Palota-Ujpest	707	7	40	gy. v.	Orsova, Temesvár
143	10	55	»	Érkujvár	*4105	8	15	sz. v.	Pilis-Csaba
715	11	05	»	Szeged	137	8	30	»	Nagy-Maros
					181	8	40	»	Palota-Ujpest
					105	8	50	gy. v.	Bécs
					1401	9	20	»	Zsolna, Berlin
					4111	9	30	v. v.	Esztergom
					109	9	55	ost.e.v.	Bécs, Ostende
					719	10	05	sz. v.	Szolnok, Czepléd
					6013	11	00	v. v.	Lajosmizse
					*101	11	50	k. e. v.	London, Páris, Bécs

* Közlekedik minden szombaton.
 * » » » csütörtökön.
 † » » » hétfőn.
 ⊕ » » » minden szerdán.
 * » » » ünnep és vasárnap bez. nov. 20-ig.
 × Április 1-től Dunakesztől is közlekedik.
 ** Közlekedik ünnep és vasárnap.

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdő kitérőbe.

4001	7	36	sz. v.	Esztergom	4003	4	46	sz. v.	Esztergom
					†4005	8	19	»	Pilis-Csaba
					4011	9	34	v. v.	Esztergom

† Közlekedik ünnep és vasárnapokon bezár. nov. 20-ig.

A vonatok **érkezése** Budapest-keleti pályaudvarra.

*101	12	10	k. e. v.	London, Páris, Bécs	§1027	12	20	v. v.	Budafok
*901	12	30	»	Konstantinápoly	311	12	25	sz. v.	Hatvan
643	5	00	t. szsz.	Arad	301	12	50	gy. v.	Berlin, Ruttka
321	5	20	v. v.	Ruttka	903	1	05	»	Konstantinápoly
1707	5	45	sz. v.	M.-Sziget	1901	1	25	»	Gyékényes, Pécs
607	6	10	»	Brassó, Arad	403	1	30	»	Lemberg, Kassa
47	6	15	t. szsz.	Bicske	3	1	45	»	London, Páris, Bécs
405	6	35	sz. v.	Lemberg, Miskolc	503	1	50	»	Kolozsvár, Arad
7	6	40	»	Bécs, Sopron	1301	2	05	»	Graz, Fehring
907	7	05	»	Belgrád, Brod	† 21	4	55	sz. v.	Bicske
507	7	10	»	Brassó, Kolozsvár	313	5	55	»	Hatvan
309	7	30	»	Hatvan	505	6	20	»	Brassó, Kolozsvár
1303	7	35	»	Graz, Fehring	27	6	50	v. v.	Győr
501	7	50	gy. v.	Bukarest, Brassó	5	7	15	gy. v.	Bécs, Graz
1021	7	55	v. v.	Paks, Adony-Szabolcs	605	7	20	sz. v.	Brassó, Arad
1505	8	15	sz. v.	Kassa, Popr.-Felka	905	7	35	»	Belgrád, Eszék
1005	8	20	»	Fiume, Zágráb, Eszék	305	7	45	»	Berlin, Ruttka, Szerencs
1003	8	40	gy. v.	Fiume	1007	8	00	»	Fiume, Zágráb, Pécs
319	8	45	sz. v.	Hatvan	1705	8	10	»	Stanislaw M.-Sziget
509	9	15	»	Szolnok	1001	8	35	gy. v.	Róma, Fiume, Zágráb
11	9	25	»	Győr, Szeged	407	8	40	sz. v.	Munkács, M.-Sziget
23	10	15	»	Triest, Fiume	1507	9	05	»	Kassa, P.-Felka
909	10	30	»	Szabadka	9	9	20	»	Bécs, Graz
307	10	35	»	Ruttka, Füle	303	9	25	gy. v.	Berlin, Ruttka
					603	9	40	»	M.-Szeben, Gyulafehérvár
					25	9	45	sz. v.	Triest, Fiume
					401	10	00	gy. v.	Munkács, Kassa

* Közlekedik kedden és pénteken.
 * » » szerdán és szombaton.
 § » » csak a hajózás szünete alatt.
 ⊕ Közlekedik bez. okt. 15.
 † » » nov. 15.

A vonatok **indulása** Budapest-nyugati pályaudvarról.

Érvényes 1898. október hó 1-től.

Délelőtt				Délután					
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová
*702	12	00	k. e. v.	Konstantinápoly	6104	12	05	sz. v.	Czepléd, Szolnok
§102	1	00	»	Bécs, Páris, London	172	12	15	»	Palota-Ujpest
*164	5	30	sz. v.	Dunakesz	136	12	25	»	Nagy-Maros
*166	5	55	»	Palota-Ujpest	1174	1	05	»	Palota-Ujpest
†110	6	10	ost.e.v.	Bécs, Ostende	4106	1	25	»	Pilis-Csaba
4102	6	30	sz. v.	Esztergom	104	1	45	gy. v.	Bécs, Páris
6102	6	40	»	Czepléd, Szolnok	176	2	20	sz. v.	Palota-Ujpest
168	6	50	»	Palota-Ujpest	704	2	30	gy. v.	Bukarest
6012	6	55	v. v.	Lajos-Mizse	144	2	35	sz. v.	Érkujvár
1402	7	35	gy. v.	Zsolna, Berlin	4104	2	40	»	Esztergom
106	8	05	»	Bécs	6002	2	45	»	Lajos-Mizse
708	8	15	gy. v.	Temesvár, Orsova	720	3	05	»	Czepléd, Szolnok
712	8	30	sz. v.	Temesvár	178	4	05	»	Palota-Ujpest
170	9	05	»	Palota-Ujpest	716	4	25	»	Szeged
116	9	15	»	Bécs	138	4	35	»	Nagy-Maros
					180	6	10	»	Palota-Ujpest
					128	6	30	»	Párkány-Nána
					710	7	00	»	Verciorova
					4112	7	10	v. v.	Esztergom
					6014	7	20	»	Lajos-Mizse
					182	7	55	sz. v.	Palota-Ujpest
					118	9	35	»	Bécs
					*706	10	15	ost.e.v.	Konstantinápoly
					714	10	35	sz. v.	Szeged, Temesvár
					1406	10	45	»	Zsolna, Berlin

§ Közlekedik minden vasárnap.
 §§ » » » csütörtökön.
 † » » » hétfőn.
 * » » minden szerdán.
 § » » ünnep és vasárnap bezárólag nov. 20-ig.
 * Közlekedik bez. márcz. 31-ig
 ** Közlekedik április 1-től.
 ⊕ » » ünnep és vasárnap

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002	6	24	sz. v.	Esztergom	*4006	1	19	sz. v.	Pilis-Csaba
					4004	2	29	»	Esztergom
					4012	7	05	v. v.	Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap bez. nov. 20-ig

A vonatok **indulása** Budapest-keleti pályaudvarról.

*902	12	20	k. e. v.	Konstantinápoly	○ 22	12	15	sz. v.	Bicske
*102	12	40	»	Bécs, Páris, London	310	12	35	»	Hatvan
32	6	25	v. v.	N.-Kanizsa	1302	1	45	gy. v.	Fehring, Graz
604	6	45	gy. v.	Gyulafehérvár, N.-Szeben	602	1	55	»	Arad, Kolozsvár
10	6	50	sz. v.	Bécs, Graz	4	2	20	»	Bécs, Páris
402	7	10	gy. v.	Kassa, Munkács	16	2	30	sz. v.	Bicske
1002	7	15	»	Zágráb, Fiume, Róma	404	2	35	gy. v.	Kassa, Lawoczne, Lemberg
304	7	30	»	Ruttka, Berlin	904	2	40	»	Konstantinápoly
906	7	35	sz. v.	Belgrád, Brod	312	2	45	sz. v.	Hatvan
1508	7	50	»	N.-Kanizsa	510	2	55	»	Szolnok
					1004	3	00	gy. v.	Zágráb, Fiume, Eszék
1008	8	00	»	Kassa, Popr.-Felka	1022	3	20	v. v.	Adony-Szabolcs, Paks
606	8	10	»	Arad, Brassó	302	3	45	gy. v.	Ruttka, Berlin
506	8	30	»	Kolozsvár, Brassó	910	4	00	sz. v.	Szabadka
6	8	50	gy. v.	Bécs, Graz	12	4	30	»	Győr, Székesfeh.
408	8	50	sz. v.	Munkács, M.-Sziget	308	5	20	»	Füle, Ruttka
1708	9	15	»	M.-Sziget, Stanislaw	508	5	45	»	Kolozsvár, Brassó
306	9	35	»	Ruttka, Berlin	318	6	25	»	Hatvan
§1028	10	30	v. v.	Budafok	1706	7	05	»	M.-Sziget, Stanislaw
					26	7	35	»	N.-Kanizsa, Triest
					1506	8	00	»	Kassa, Popr.-Felka
					1006	8	30	»	Zágráb, Fiume, Eszék
					406	8	40	»	Jugvári, Lemberg
					48	9	10	tszsz.	Bicske
					502	9	15	gy. v.	Kolozsv. Bukarest
					1904	9	30	sz. v.	Pécs, Eszék, Brod
					1304	9	55	»	Fehring, Graz
					608	10	00	»	Arad, Brassó
					908	10	20	»	Belgrád, Eszék, Brod
					8	10	45	sz. v.	Bécs
					322	11	00	v. v.	Ruttka, Miskolc

* Közlekedik minden kedden és pénteken.
 * Közlekedik minden szerdán és szombaton.
 ○ Közlekedik bezárólag nov. 15-ig.
 § » » csak a hajózás szünete alatt.